PROFESNÍ UČENÍ: PŘÍKLAD ŘÍZENÍ TŘÍDY STUDENTEM UČITELSTVÍ

PROFESSIONAL LEARNING: THE EXAMPLE OF CLASSROOM MANAGEMENT BY STUDENT TEACHER

Škarková Lucie

Klíčová slova: řízení výuky, studenti učitelství, provázející učitelé, rozvoj profesních dovedností
Key words: classroom management, student teachers, mentor teachers, development of professional skills

Cílem příspěvku je identifikovat charakteristiky profesního učení studentů učitelství v rámci praxe, kterou vykonávají ve spolupráci se cvičnými učiteli. Dílčí výsledky kvalitativního výzkumu poukazují na specifika profesního učení studentů učitelství v průběhu praxe. Profesní učení se mimo jiné odvíjí od podob profesních vztahů mezi cvičnými učiteli a studenty, které označujeme jako mentorský, spolupracující a partnerský.

Řízením třídy (classroom management) rozumíme systém strategií učitele k vytváření fyzických a sociálních podmínek ve školní třídě, které podporují proces učení u žáků (Christofferson, Sullivan, & Bradley, 2015). Rozlišujeme oblast behavioral managementu (řízení sociální dimenze třídy) a instructional managmentu (řízení didaktické dimenze třídy). Řízení sociální dimenze třídy chápeme jako utváření vztahů mezi učiteli a žáky i mezi žáky navzájem, přičemž pozitivní vztahy učitele a žáků jsou skutečným jádrem efektivního řízení třídy (Evertson & Weinstein, 2006). Didaktické řízení třídy obsahuje kompletní výstavbu výukové jednotky. Obě oblasti lze nahlížet z hlediska proaktivních a reaktivních strategiích řízení třídy. Zvládání strategií řízení třídy se u začínajících a zkušených učitelů liší a právě problematika NEzvládání třídy patří k jednomu z hlavních faktorů často zmiňovaného šoku z reality u začínajících učitelů, který vede k opouštění profese (srov. Dicke et al., 2015).

Příspěvek je založen na kvalitativní analýze dat získaných z rozhovorů se studenty učitelství (6) a jejich cvičných učitelů (6). Doslovné transkripty byly kódovány a kategorizovány (Charmaz, 2006), interpretace se zaměřuje na charakteristiky profesního učení studentů na praxi, která probíhá ve spolupráci s cvičným učitelem.

Zvládání řízení třídy začínajícími učiteli je významné téma vyskytující se mezi indikátory nezdaru v začátcích učitelské kariéry. Příspěvek reflektuje

charakteristiky profesního učení studentů učitelství, kteří prožívají specifické profesní vztahy s cvičnými učiteli. Tyto vztahy označujeme jako mentorské, spolupracující a partnerské. V čem spočívá profesní učení studentů na praxi se ukazuje při studentské reflexi vlastního výkonu ve třídě v roli učitele i při samotné spolupráci s cvičným učitelem.

Abstract: Classroom management skills are crucial for teachers to create classroom settings where students can learn as an effective classroom management leads to high student's achievement (Stronge, Ward, & Grant, 2011) and contributes to teacher's remaining in the profession (Dicke, T., Elling, J., Schmeck, A., & Leutner, D., 2015). Contemporary research about student teachers and novice teachers shows that teachers at the beginning of their career use reactive strategies more often than proactive (Reupert & Woodcock, 2010), and that student teachers also exercise strategies of giving punishment for misbehaviour and giving rewards to positive behaviours more often that experienced teachers (Sueb, 2013). Some results of research show how student teachers develop the professional competences during teaching practice in frame of three mode of cooperation with experienced teachers.

Literatura/References:

Dicke, T., Elling, J., Schmeck, A., & Leutner, D. (2015). *Reducing reality shock: The effects of classroom management skills training on beginning teachers.* Teaching and Teacher Education, 48(X), 1–12.

Evertson, C. M., & Weinstein, C. S. (2006). *Handbook of Classroom Management: Research, Practice, and Contemporary Issues.* Mahwah: Lawrence Erlbaum Associates.

Charmaz, K. (2006). *Constructing grounded theory: A practical guide through qualitative analysis.* London: Sage Publications.

Reupert, A., & Woodcock, S. (2010). *Success and near misses: Pre-service teachers' use, confidence and success in various classroom management strategies.* Teaching and Teacher Education, 26(6), 1261–1268.

Sueb, R. (2013). *Pre-service Teachers' Classroom Management in Secondary School: Managing for Success in Teaching and Learning.* Procedia – Social and Behavioral Sciences, 90, 670–676.

Stronge, J. H., Ward, T. J., & Grant, L. W. (2011). *What makes good teachers good? A cross-case analysis of the connection between teacher effectiveness and student achievement.* Journal of Teacher Education, 62, 339–355.